

OSOBNOSŤ - JEDNOTA Z MNOHOSTÍ UTVORENÁ

 Učenie nás baví

CHARAKTERISTIKA ZÁŽITKOVÉHO BLOKU

Hlavný cieľ: rozvíjať sebaponímanie, analyzovať, syntetizovať a kriticky hodnotiť rôzne aspekty chápania pojmu osobnosť.

Čiastkové ciele:

- porozumieť rozdielu medzi laickým a psychologickým chápaním pojmu osobnosť,
- nadobudnúť vyššiu citlivosť k vnímaniu osobnostných vlastností svojich a ľudí okolo seba,
- vedieť popísať vlastnosti osobnosti ako základné prvky štruktúry osobnosti,
- prehĺbiť sebapoznanie a sebareflexiu študentov a študentiek.

Priblíženie obsahového zamerania: Pojem osobnosť patrí v psychológii k pojmom, ktoré majú množstvo definícií a vymedzení a tieto sa diametrálne odlišujú od laického chápania osobnosti ako výnimočného či verejne známeho jednotlivca. Nielen študenti a študentky psychológie by mali hlbšie preniknúť do chápania tohto fenoménu a uvedomiť si, čo tvorí naša „ja“ – vlastnosti, schopnosti, identity, roly, ktoré sú viac či menej stabilné a hoci je každá z nich našou súčasťou, nemožno jedinečnú individualitu ľudskej psychiky interpretovať len na základe jednej z nich.

Cieľová skupina: vyššie sekundárne vzdelávanie (vek 16+), optimálna veľkosť skupine je 15 až 20 študentov a študentiek.

Medzipredmetové vzťahy: psychológia (úvod do psychológie osobnosti), sociálno-psychologický tréning (sebapoznávanie, zoznamovanie), občianska náuka (jedinec v spoločnosti), slovenský jazyk (opis osoby).

Prepojitelnosť v rámci prierezových tém: Mediálna výchova, Osobnostný a sociálny rozvoj, Tvorba projektu a prezentačné zručnosti.

Dĺžka trvania a časový harmonogram: 120 minút (čas závisí aj od veľkosti skupiny, aktivity možno skrátiť aj predĺžiť).

Metódy: dialogické metódy, didaktické hry, metódy rozvoja kritického myslenia.

Pomôcky, ktoré si pripraví učiteľ/učiteľka: fotografie známych osôb (môže ísť o populárnych súčasníkov alebo môžeme zrekapitulovať známe osobnosti z histórie, literatúry, filozofie, fyziky a pod.), farebné papiere, nožnice

Usporiadanie miestnosti: kruhové alebo tradične usporiadaná trieda s väčším voľným priestorom pred tabuľou.

Poznámky:

Rôzne psychologické smery a školy chápu osobnosť odlišne a z týchto konceptov a teórií osobnosti sú odvodené aj systémy psychodiagnostiky a psychoterapie. Ak chceme študentom a študentkám bližšie predstaviť niektoré teórie osobnosti, môžeme čerpať napr. z publikácií:

Calvin S. Hall – Gardner Lindzey: *Psychológia osobnosti*. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1997.

Victor J. Drapella: *Přehled teorií osobnosti*. Praha: Portál, 1997.

Osobnosť ako súbor interindividuálnych osobitostí predstavujú napr.:

Marie Vágnerová: *Psychologie osobnosti*. Praha: Karolinum, 2010.

Pavel Říčan: *Psychologie osobnosti: Obor v pohybu*. Praha: Grada, 2010.

Milan Nakonečný: *Psychologie osobnosti*. Praha: Academia, 1997.

ZOZNAM TECHNÍK:

- Ako spoznať osobnosť? (trvanie: 10 minút, 5 strán pracovných listov)
- Dekonšpirácia celebrity (trvanie: 20 - 30 minút, 1 strana pracovných listov)
- Spoznajte všetky svoje „JA“ alebo čo chcete o sebe vedieť a báli ste sa opýtať (trvanie: 20 - 30 minút, 4 strany pracovných listov)
- JA ako puzzle (trvanie: 20 - 30 minút, 1 strana pracovných listov)
- Čo je teda osobnosť? (trvanie: 10 minút, 1 strana pracovných listov)

Časové trvanie jednotlivých aktivít je orientačné a je možné ho skrátiť či predĺžiť v rámci modifikácie aktivity, aj prispôbiť rôznym cieľovým skupinám z pohľadu ich zloženia, počtu, veku a pod.

Celý dokument má rozsah 20 strán.

Ďalšie informácie k zážitkovému bloku:

- Tieto materiály sú určené najmä pre učiteľov a učiteľky. Ich komerčné využitie a zverejňovanie na ďalších internetových stránkach bude považované za porušenie autorských práv.
- Pôvodná podoba zážitkového bloku bola publikovaná ako Sokolová, L. (2017). *Osobnosť a jej rozmanitosť*. In: Lemešová, M. (zost.): *Psychológia zážitkom*. 2. preprac. a dopl. vyd. Bratislava: Univerzita Komenského v Bratislave, 2017. [143 s.] ISBN 978-80-223-4258-2.
- Autorom fotografie na titulnom liste tohto zážitkového bloku je Hans Peter Gauster, ktorý ju zverejnil v rámci databázy [Unsplash](https://unsplash.com). Ak nie je uvedené inak, fotografie použité v rámci tohto bloku pochádzajú z tejto databázy voľne dostupných fotografií.
- Jednotlivé zážitkové bloky dostupné ako e-booky z webstránky www.ucenienasbavi.sk sú navzájom odlišené úvodnou fotografiou a špecifickou farbou (v nadpisoch, pracovných listoch aj ako orámovanie). Slúži pre ľahšiu orientáciu medzi viacerými blokmi a má uľahčiť vyhľadávanie v tlačenom dokumente.
- V dokumente sú vytvorené prepojenia medzi metodickým postupom a jednotlivými pracovnými listami. Po kliknutí na názov pracovného listu v metodickom postupe aktivity sa ihneď zobrazí požadovaný pracovný list.

UKÁŽKA ZO ZÁŽITKOVÉHO BLOKU

JA AKO PUZZLE

Cieľ: rozvíjať tvorivé myslenie, sebauvedomovanie a sebahodnotenie

Trvanie: 20 - 30 minút

Veľkosť skupiny: bez obmedzenia

Pomôcky:

Pracovný list [Ja ako puzzle](#) pre každého študenta/študentku (môžu byť vytlačené na rôznofarebné papiere, aby v každej skupine mal každý člen/členka puzzle inej farby) nožnice (ideálne by bolo keby mal každý svoje, resp. min. jedny do skupiny)

Postup:

Každý študent/študentka si najprv samostatne do svojho pracovného listu zapíše deväť charakteristík (vlastností, schopností a pod.), ktoré ho/ju najviac vystihujú. Do stredného dielika zapíšu tú charakteristiku, ktorú považujú za najvýraznejšiu. Môže ísť o charakteristiky, ktoré sú pozitívne aj negatívne. V druhej časti cvičenia si každý svoje puzzle rozstrihá na dieliky. Trieda sa rozdelí na skupinky po 4-6 členov/členiek. V skupinách si pomiešajú dieliky puzzle a skladajú z nich nové „osobnosti“ – napr. profil vlastností vhodných pre rôzne profesie, ideálneho kamaráta/partnera/rodiča a pod.

TIP: cvičenie možno obmeniť a zapisovať vlastnosti a schopnosti, ktoré nemáme, ale chceli by sme ich mať (príp. porovnať svoje reálne a ideálne JA).

Diskusia:

Bolo ťažké nájsť 9 charakteristík samého seba?

Ktoré vlastnosti sa v skupinke opakovali a ktoré boli naopak jedinečné?

Prečo je dôležité spoznávať svoje vlastnosti, vedieť aký/aká som?

Môžu sa naše vlastnosti v priebehu života meniť? Ak áno, ako?

JA ako puzzle

Do každého dielika puzzle si zapíš jednu charakteristiku (vlastnosť, schopnosť a pod.), ktorá ťa najviac vystihuje. Do stredného dielika zapíš tú charakteristiku, ktorú považuješ za svoju najvýraznejšiu/najdôležitejšiu. Môže ísť o charakteristiky, ktoré sú pozitívne aj negatívne.

